

© Henri Cartier-Bresson / Magnum Photos

HENRI CARTIER-BRESSON

L'imaginaire d'après nature

Del 14 de gener al 17 d'abril de 2016 - Museu del Tabac-Antiga fàbrica Reig

Dossier didàctic de l'exposició
Activitats per a alumnes de segona ensenyança i batxillerat

MUSEU DEL TABAC - ANTIGA FÀBRICA REIG

C/ Doctor Palau, 17
AD600 SANT JULIÀ DE LÒRIA (Principat d'Andorra)
Tel.: +376 741 545 · info@museudeltabac.com
www.museudeltabac.com

Horaris

De dimarts a divendres, de 9 a 19 h (última visita a les 18 h)
Dissabte, de 10 a 20 h (última visita a les 18.30 h)
Diumenge, de 10 a 14.30 h (última visita a les 13 h)
DILLUNS TANCAT

ENTRADA GRATUÏTA

ORGANITZA

MUSEU DEL TABAC

ANTIGA FÀBRICA REIG

PATROCINA

COLLABORA

Govern d'Andorra

Representació del
Coprincep Francès

Índex

1. Continguts i objectius del dossier.....	pàg. 3
2. Presentació de l'exposició.....	pàg. 4
3. Henri Cartier-Bresson. L'ull del segle.....	pàg. 5
4. Activitats per a alumnes de segona ensenyança i batxillerat.....	pàg. 6
5. Activitats durant la visita per a alumnes de segona ensenyança.....	pàg. 9
6. Activitats durant la visita per a alumnes de batxillerat.....	pàg. 15
7. Activitats per després de la visita.....	pàg. 23
8. Vocabulari.....	pàg.25
9. Per saber-ne més: webs, llibres i pel·lícules.....	pàg. 26

Continguts i objectius del dossier

El dossier didàctic de l'exposició dedicada a Henri Cartier-Bresson pretén ser una eina per als docents que visiten l'exposició i que la descoberta de la mostra sigui profitosa per a l'alumnat de segona ensenyança i batxillerat dels tres sistemes educatius del país.

El dossier inclou una presentació de l'obra d'Henri Cartier-Bresson i un apartat amb diverses propostes d'activitats de diferents tipus, amb l'objectiu d'orientar els ensenyants i facilitar recursos per aprofundir en alguns temes presentats en la mostra.

Les activitats es poden desenvolupar abans, durant i després de la visita a l'exposició. Les activitats que es fan mentre es visita l'exposició poden ser a càrrec dels ensenyants que acompanyen els alumnes.

La visita guiada a l'exposició està plantejada com un intercanvi i un diàleg entre educador i alumnes. Se'ls convida a observar per després reflexionar sobre el que han vist.

S'inclou en aquest document algunes indicacions per ampliar la informació sobre l'autor.

Aquest dossier és una proposta oberta. L'ensenyant decideix quines activitats connecten millor amb l'edat i el currículum dels alumnes, i pot triar el millor moment per dur-les a terme.

Objectius generals d'aquest dossier:

- Donar a conèixer l'art, la tècnica i el context històric d'Henri Cartier-Bresson
- Incentivar l'observació, la reflexió i la creativitat dels alumnes
- Provocar la curiositat vers la fotografia en general i l'obra d'Henri Cartier-Bresson en particular
- Afavorir el plaer de la mirada; l'observació
- Estimular la imaginació

Henri Cartier-Bresson

Presentació de l'exposició

El Museu del Tabac exhibeix una exposició de fotografies realitzades per Henri Cartier-Bresson. Aquesta mostra està formada per 54 instantànies en blanc i negre i un text del fotògraf; es tracta d'una exposició itinerant creada i produïda per l'agència Magnum Photos, institució que gestiona, conserva i difon el llegat del fotògraf.

Henri Cartier-Bresson va ser un testimoni imprescindible i atent dels esdeveniments polítics i socials que van marcar el segle XX. És una de les figures mítiques de la fotografia d'aquest segle. Va ser un dels pioners del fotoreportatge, i cofundador de l'agència Magnum Photos. HCB, com se l'anomena, va adquirir un renom internacional gràcies a les seves fotografies en blanc i negre preses amb la seva càmera Leica.

L'exposició presenta l'evolució del seu camí artístic, amb tota la seva complexitat, perquè la fotografia d'HCB té implicacions socials, històriques, psicològiques... i són documents històrics, obres d'art i fotografies del viatger.

La selecció de fotografies presentada té múltiples temàtiques i diversa cronologia; destaquen els retrats, les imatges vinculades a fets històrics del segle XX i paisatges de gran bellesa. Un conjunt d'instantànies creades a partir d'una composició mil·limètrica i alhora producte de l'atzar.

Una oportunitat per apropar-se al món d'Henri Cartier-Bresson.

Exposició HENRI CARTIER-BRESSON. L'IMAGINAIRE D'APRÈS NATURE

Museu del Tabac

C/ Doctor Palau, 17

AD600 Sant Julià de Lòria

www.museudeltabac.com

Del 14 de gener al 17 d'abril del 2016.

Henri Cartier-Bresson(1908 - 2004).

L'ull del segle

Tot i que la pintura i el dibuix van ser el principi i el final, des de la seva joventut HCB¹ utilitzava l'objectiu de la càmera per aproximar-se d'una manera diferent als objectes, paisatges, persones... que l'envoltaven. Va viure durant la seva infància i joventut en un entorn burgès perquè formava part d'una rica família vinculada a la indústria tèxtil.

Com altres artistes i fotògrafs, la seva trajectòria va transitar per diversos períodes. Entre el 1926 i el 1935 HCB s'apropa al surrealisme i comença a treballar com a fotògraf. Els seus esforços se centren en imatges preses en els diferents països que visita per Europa, Àfrica i Amèrica. Destaquen les fotografies africanes que desborden humanisme.

Entre 1936 i 1946, enmig de la Guerra civil espanyola i de la Segona Guerra Mundial, HCB es posiciona ideològicament a l'esquerra i es compromet amb els esdeveniments que sacsegen el temps que li toca viure; treballa per la premsa comunista, va al front, l'empresonen, s'escapa... i continua fotografiant, alhora que participa en diversos films sempre amb aquesta habilitat innata de captar l'instant decisiu; atrapar una imatge significativa en el moment precís.

El concepte fotogràfic instant precís passarà a ser sinònim d'HCB, i a diferència del que pugui semblar, l'instant decisiu no és producte de l'atzar; en les composicions d'HCB no hi ha casualitat. Les seves fotografies són el producte d'una composició cuidada i d'un excel·lent domini de l'aparell fotogràfic, la seva inseparable Leica.

Després de la Segona Guerra Mundial HCB funda conjuntament amb altres companys la prestigiosa agència Magnum, es reafirma com a fotoperiodista i inicia un seguit de reportatges dedicats a les exèquies de Ghandhi (1948), l'entrada triomfal de Mao Zedong a Pequín (1948), l'URSS després de la mort d'Stalin (1954) o la Cuba posterior a la crisi dels míssils (1963).

També durant aquests anys fotografia intel·lectuals, escriptors, artistes i científics, i continua creant imatges poètiques a partir de situacions quotidianes.

Aquesta extensa trajectòria vital i creativa fa d'Henri Cartier-Bresson un dels grans mestres de la història de la fotografia. És considerat per molts experts com el pare de la fotografia de carrer i del fotoperiodisme.

¹ HENRI CARTIER-BRESSON.

Activitats per a alumnes de segona ensenyança i de batxillerat

Proposem als ensenyants presentar Henri Cartier-Bresson als alumnes a l'aula, a partir d'algunes de les seves fotografies, explicant alguna anècdota de la seva vida i situant-lo en el seu context.

Aquesta presentació es pot fer a partir de les notes biogràfiques i la seva cronologia, disponible a l'exposició, que adjuntem.

“Fotografiar: és posar en una mateixa línia de mira el cap, l'ull i el cor.”

Henri Cartier-Bresson

Biografia (1908-2004)

Formació

1908: neix el 22 d'agost a Chanteloup, Seine-et-Marne. Estudia al Lycée Condorcet.

1926: estudia pintura al taller d'André Lhote i es troba sovint amb els surrealistes. Realitza les seves primeres fotografies.

1930: passa prop d'un any a la Costa d'Ivori.

1931: descobreix a la revista *Arts et Métiers graphiques* una fotografia de Martin Munkácsi i decideix dedicar-se a la fotografia.

Primeres experiències fotogràfiques

1932: compra la seva primera càmera Leica i viatja per Europa amb els seus amics Leonor Fini i André Pieyre de Mandiargues. Primeres publicacions a les revistes *Voilà* i *Photographie*.

1933: primera exposició a la galeria Julien Levy de Nova York i a l'Ateneu de Madrid.

1934: marxa a Mèxic amb un equip del Museu d'Etnografia del Trocadéro. La missió fa aigües però decideix quedar-s'hi.

El cinema

1935: sojorna als Estats Units i es forma en l'àmbit del cinema amb Paul Strand i el grup Nykino.

Exposició al Palau de Belles Arts, Mèxic, amb Manuel Álvarez Bravo i el mes següent a Nova York, a la galeria Julien Levy, amb Walker Evans i Manuel Alvarez Bravo.

1936: assistent de Jean Renoir a *La vie est à nous* i *Partie de campagne*.

1937: realitza dos documentals: *Victoire de la Vie*, sobre l'assistència mèdica a Espanya, i *With the Abraham Lincoln Brigade*, sobre la vida dels soldats americans durant la guerra. Reportatge sobre el coronament del rei Jordi VI d'Anglaterra per al diari *Ce soir*.

1938: realitza, a demanda del Socors Popular Espanyol, un nou documental sobre la Guerra Civil, *L'Espagne vivra*.

1939: nova col·laboració amb Jean Renoir a *La Règle du jeu*.

Els anys de guerra

1940: s'incorpora a la unitat Pel·lícula i Fotografia de la tercera armada. L'empresonen el 23 de juny de 1940.

1943: s'escapa el mes de febrer, després de dos intents de fuga infructuosos. S'incorpora al Moviment Nacional dels Presos de Guerra i Deportats (MNPGD).

1944: realitza per a les Edicions Braun una sèrie de retrats d'artistes: Henri Matisse, Pablo Picasso, Georges Rouault, Paul Claudel, Pierre Bonnard...

1945: realitza el documental sobre la repatriació dels presoners de guerra i dels deportats *Le Retour*.

Fotògraf professional

1946-1947: passa més d'un any als Estats Units i, a demanda de *Harper's Bazaar*, emprèn amb John Malcom Brinnin un viatge de diversos mesos per fotografiar artistes i escriptors.

1947: exposició *Photographs by Henri Cartier-Bresson* al Museu d'Art Modern de Nova York.

Crea l'agència cooperativa Magnum Fotos amb Robert Capa, David Seymour, William Vandivert i George Rodger.

1948-50: passa tres anys a Orient i cobreix el funeral de Gandhi a l'Índia, els últims dies del Kuomintang a la Xina per a la revista *Life* i la independència d'Indonèsia. Les seves fotografies es publiquen arreu del món.

1952: publica amb Tériade el seu primer llibre, *Images à la sauvette* (la coberta del llibre és d'Henri Matisse). Primera exposició a Anglaterra, *Photographs by Cartier-Bresson*, a l'Institut d'Arts Contemporànies.

1953: viatja per Europa per a la revista *Holiday*.

1954: és el primer fotògraf admès a l'URSS des de l'inici de la Guerra Freda. Publica *Danses à Bali* i *D'une Chine à l'autre* per a Edicions Delpire. És l'inici d'una llarga col·laboració amb Robert Delpire.

1955: primera exposició a França organitzada per *Les Arts Décoratifs de Paris* al pavelló de Marsan del Palau del Louvre. Publica *Moscou vu par Henri Cartier-Bresson* per a Edicions Delpire i el mateix any, *Les Européens*, amb Tériade (coberta il·lustrada per Joan Miró).

1958: torna a la Xina per al desè aniversari de la República Popular.

1961: realitza una sèrie de retrats per a la revista *Queen*.

1963: fa una segona estada a Mèxic. La revista *Life* l'envia a Cuba.

1965: viatja durant diversos mesos pel Japó.

1966: retorn a l'Índia.

1967: comanda d'IBM d'un estudi sobre *L'Homme et la Machine*. Aquest projecte dona pas a una exposició i a una publicació.

1968-1969: viatja per França durant un any per a la selecció del Reader's Digest i publica el llibre *Vive la France* amb una exposició que tindrà lloc al Grand Palais l'any 1970: *En France*.

1970-1971: realitza als Estats Units dos documentals per a CBS News: *Impressions de Californie* i *Southern Exposures*.

1972-1973: segon viatge a l'URSS.

Retorn al dibuix

1974: se separa de Magnum Photos i renuncia a ser-ne soci però deixa a l'agència la gestió dels seus arxius. Es dedica al dibuix.

1975: primera exposició de dibuixos a la galeria Carlton de Nova York.

1987: exposició *The Early Work* al Museu d'Art Modern de Nova York.

1988: exposició *Hommage* al Centre Nacional de la Fotografia de París. Creació del premi HCB.

2000: decideix, amb la seva dona Martine Franck i la seva filla Mélanie, crear la Fundació Henri Cartier- Bresson, destinada essencialment a recopilar la seva obra i a crear un espai d'exposició obert a altres artistes.

2002: la Fundació Henri Cartier-Bresson és reconeguda d'"utilitat pública" per l'Estat francès.

2003: Retrospectiva *De qui s'agit-il?* a la Biblioteca Nacional de França. Obertura de la Fundació Henri Cartier-Bresson a París.

2004: mor el 3 d'agost a Montjustin, Provença.

Activitats durant la visita per a alumnes de segona ensenyança

1.- OBSERVA, TRIA I CONTESTA. A partir d'una imatge de l'exposició, comenta-la breument seguint l'esquema següent

La teva interpretació:

- Què et transmet aquesta imatge?

- Canvia-li el títol

- Per a tu què és el més important d'aquesta fotografia?

- Què creus que volia expressar HCB amb aquesta fotografia

Descripció i anàlisi:

- Quina és la temàtica, quins són els personatges, com és l'ambient.... de la fotografia

- La fotografia està ordenada o desordenada, té una composició geomètrica... Per a HCB era molt important la composició.

- És important la llum en aquesta fotografia?

Com a conclusió:

- Per què l'has triat?

Conceptes: anàlisi d'una fotografia

Objectiu: afavorir l'observació

Procediments: observant i ordenant a partir d'un concepte determinat

Agrupació: individual i després es pot compartir amb els companys

Temporització: 15 minuts

Material necessari: paper i bolígraf

2.- REORGANITZA L'EXPOSICIÓ

L'exposició està organitzada per temàtiques, és a dir, les fotografies s'agrupen segons el tema que presenten; retrats, França, Itàlia, Espanya, Índia, paisatges.... però la mostra també es podria presentar a partir d'altres conceptes com la cronologia, les dones, la tristesa, les tradicions...

Tria un dels conceptes i agrupa-hi diverses fotografies. També pots escollir altres conceptes per reorganitzar l'exposició.

Temàtica: _____

Fotografia 1: _____

Fotografia 2: _____

Fotografia 3: _____

Fotografia 4: _____

Fotografia 5: _____

Fotografia 6: _____

Fotografia 7: _____

Conceptes: exposició

Objectiu: afavorir l'observació

Procediments: observant i ordenant a partir d'un concepte determinat

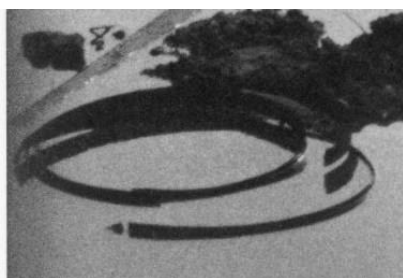
Agrupació: individual i després es pot compartir amb els companys

Temporització: 15 minuts

Material necessari: paper i bolígraf

3.- FIXA-T'HI, BUSCA I TROBA

Observa detalladament les fotografies i indica a quina imatge pertanyen

Conceptes: fotografia i detalls
Objectiu: afavorir l'observació
Procediments: observant i localitzant
Agrupació: individual i després es pot compartir amb els companys
Temporització: 15 minuts
Material necessari: paper i bolígraf

4.- PER PENSAR-HI. LA FOTOGRAFIA ABANS I ARA

Quina relació tens amb la fotografia:

- Tens càmera de fotos? O fas les fotografies amb el mòbil?

- Penges les teves fotografies a Instagram?

- Quines sensacions tens quan veus fotografies antigues com les de l'exposició?

- Per què creus que fem fotografies? I abans per què es feien fotografies?

- I per què ens fem autofotos (*selfies*)?

Conceptes: La funció i l'evolució de la fotografia
Objectiu: reflexionar entorn a la fotografia
Procediments: pensant i opinant
Agrupació: individual i després es pot compartir amb els companys
Temporització: 20 minuts
Material necessari: paper i bolígraf

5.- EL SURREALISME EN HCB. La tècnica del dibuix automàtic

La petjada del surrealisme i la influència de París dels anys 30 del segle XX sempre acompanyaran HCB durant la seva vida.

Una de les tècniques per crear que van experimentar els amics surrealistes d'HCB va ser el dibuix automàtic. Aquesta tècnica consisteix a dibuixar de manera aleatòria, sense cap model, premissa ni objectiu, deixant-se emportar pels impulsos.

Proposem experimentar amb la tècnica dels dibuixos automàtics, amb una temporització pautada i després intentar reconèixer formes en els traços del dibuix automàtic.

Dibuix automàtic núm. 6, André A. René Masson, 1925

Conceptes: surrealisme i dibuix automàtic

Objectiu: experimentar una tècnica creativa dels surrealistes

Procediments: dibuixant i reconeixent formes en els traços aleatoris

Agrupació: individual i després es pot compartir amb els companys

Temporització: 20 minuts (en funció del nombre de dibuixos que es facin)

Per afavorir el dibuix automàtic es recomana limitar el temps per dibuixar a 3 o 5 segons i després reconèixer les formes

Material necessari: paper i bolígraf

6.- RELATS FOTOGRÀFICS

Després de fer la visita a l'exposició, tria una de les cinquanta fotografies que formen la mostra i, en 140 caràcters, imagina't la història que va captar HCB, què devia passar abans i després de captar la instantània.

Conceptes: relats

Objectiu: treballar la creativitat i l'expressió escrita

Procediments: observant, imaginant i escrivint

Agrupació: individual. Aquests relats breus els podeu compartir amb els companys

Temporització: 30 minuts

Material necessari: paper i bolígraf

Activitats durant la visita per a alumnes de batxillerat

1.- QUÈ DIU HENRI CARTIER-BRESSON

A HCB li agradava agafar notes sobre el que feia. *“M’agrada escriure breument, ràpid, 4 paraules.”* Escrivia com fotografiava, amb un sentit molt agut de la composició i l’eficàcia. La Fundació HCB conserva i difon, a més de fotografies, algunes notes, apunts, frases... escrites pel fotògraf.

A partir d’algunes de les frases d’HCB, comenta-les; què creus que signifiquen? Hi estàs d’acord?

“Fotografiar és posar el cap, l’ull i el cor en el mateix punt de mira.”

“Jo no busco mai fer una gran foto. Són les grans fotos que s’ofereixen. Cal estar disponible a saltar-hi a sobre, ser allà, no reflexionar, oblidar-se, no voler, però fer-la.”

“Personalment no penso en la fotografia, el que em preocupa és la vida.”

“La composició ha de ser una de les nostres preocupacions constants, però en el moment de fotografiar ha de ser intuïtiva, perquè afrontem instants decisius en els quals les relacions són mòbils.”

Conceptes: fotografia i Henri Cartier-Bresson

Objectiu: descobrir les idees, opinions i manera de treballar del fotògraf

Procediments: llegint, reflexionant i interpretant

Agrupació: individual i després es poden compartir les opinions

Temporització: 30 minuts

Material necessari: paper i bolígraf

2.- VERITAT O MENTIDA

Al llarg de la seva vida HCB va gaudir, somiar, passejar, riure, patir, viatjar, descobrir... i fotografiar. Des del 1908, any en què va néixer, i fins al 2004, li va passar de tot, una vida plena d'anècdotes i curiositats que podrien ser la base d'un guió cinematogràfic.

Assenyala quines d'aquestes experiències vitals creus que va viure HCB i quines penses que no.

- Després de diversos intents, HCB va aconseguir escapar-se dels alemans que el tenien presoner.
- Va fer les darreres fotografies en vida del pensador i polític Mohandas Gandhi.
- Conjuntament amb altres fotògrafs va fundar la prestigiosa agència Magnum Photos.
- Només els països europeus van ser els escenaris de les seves fotografies.
- Va fotografiar Hitler en una concentració nazi a Nuremberg, Alemanya.
- L'estiu de 1945 el MOMA va organitzar una exposició retrospectiva a HCB. Creien que HCB havia mort durant la Segona Guerra Mundial.
- HCB va estar relacionat amb els artistes i intel·lectuals surrealistes.
- HCB era amic íntim de Pablo Picasso.
- HCB va ser el primer fotògraf occidental que va poder visitar i fotografiar l'URSS després de la mort d'Stalin.

Conceptes: biografia d'Henri Cartier-Bresson i història segle XX

Objectiu: aprofundir en el coneixement del fotògraf i història contemporània

Procediments: llegint i relacionant amb coneixements previs i treballats durant la visita a l'exposició

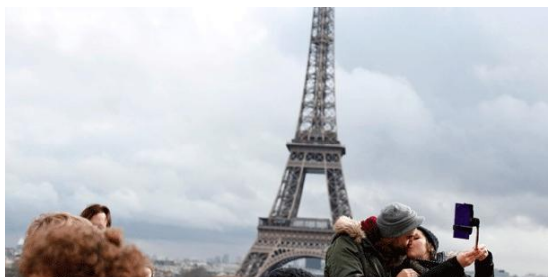
Agrupació: individual i després es poden compartir els resultats

Temporització: 15 minuts

Material necessari: paper i bolígraf

3.- AHIR I AVUI. Les fotografies com a testimoni gràfic del passat i del present

Compara una de les imatges més difoses de Cartier-Bresson dedicada a la ciutat de París i una imatge actual de París.

Busca les semblances i les diferències

Fixa't en les emocions que desprenen; què et transmeten?

La comparació de fotografies antigues i actuals també la podem fer en un àmbit més proper, per exemple amb dos fotografies de l'Hotel Valira, un dels primers hotels balnearis aixecat a principi del anys 30 del segle XX a Escaldes-Engordany.

Busca les semblances i les diferències de les dos imatges de l'Hotel Valira, una dels anys 30 del segle XX i una actual.

Què et transmeten? Transformació, nostàlgia, història, patrimoni...

² Imatge procedent de la web

https://www.google.ad/search?q=ANDORRA+ANTIGA&espv=2&biw=758&bih=563&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0CAYQ_AUoAWoVChMI7urF4amwxwIVvwoaCh3aZw1a#imgrc=K63UDEIIVE_oyM%3A

4.- QUI ÉS? Els retrats d'Henri Cartier-Bresson

Al llarg de la seva extensa activitat com a fotògraf, HCB va fer múltiples retrats a personatges il·lustres, persones anònimes, intel·lectuals, escriptors, artistes....

Per fer un retrat, HCB començava per familiaritzar-se amb l'obra o el treball de la persona que retratava, després s'endinsava en la seva intimitat. La durada de la sessió de treball era variable. Sovint HCB afirmava que fer un retrat era la cosa més difícil.

Per donar testimoni de l'àmplia galeria de retrats d'HCB, a l'exposició s'inclou un àmbit titulat *Retrats*.

Intenta descobrir qui són els protagonistes dels retrats de l'exposició, què feien a la seva vida, i descriu breument què et transmeten aquests retrats.

Hem afegit més retrats dels que es poden veure a l'exposició.

IMATGE HENRI CARTIER-BRESSON	QUI ÉS? QUI SÓN? QUINA PROFESSIONI EXERCIEEN?	QUÈ ET TRANSMET LA FOTOGRAFIA
		
		
		

Conceptes: el retrat fotogràfic i personatges del segle XX

Objectiu: utilitzar la fotografia com a font d'informació i per despertar sentiments

Procediments: relacionant i expressant sentiments

Agrupació: individual i després es poden compartir els resultats amb els companys

Temporització: 30 minuts

Material necessari: paper i bolígraf

5.- RELATS FOTOGRÀFICS

Després de fer la visita a l'exposició, tria una de la cinquantena de fotografies que formen la mostra i, en 140 caràcters, imagina't la història que va captar HCB, què devia passar abans i després de captar la instantània...

Conceptes: relats

Objectiu: treballar la creativitat i l'expressió escrita

Procediments: observant, imaginant i escrivint

Agrupació: individual. Aquests relats breus els podeu compartir amb els companys

Temporització: 30 minuts

Material necessari: paper i bolígraf

6.- CANVI DE SENTIT. El peu de fotografia

El treball dels fotògrafs es pot manipular, transformar, canviar el significat de la imatge, distorsionar... Per evitar-ho molts fotògrafs afegeixen un peu de foto a les seves imatges i exigeixen que no es modifiqui l'enquadrament de la fotografia quan es publica.

Per a HCB era molt important el peu de foto, per això posava un segell a cadascuna de les seves fotografies que informava que estava prohibit canviar el peu de foto ni modificar-ne l'enquadrament per evitar canviar el seu significat i manipular les seves imatges

Però no sempre es respecta aquesta demanda, i les fotografies i els seus peus es modifiquen per cridar l'atenció, transmetre un missatge predeterminat, confondre...

Per reflexionar entorn d'aquest tema us proposem buscar i retallar fotografies i titulars de notícies en la premsa escrita.

Triem un dels titulars, el col·loquem com a peu de fotografia i canviem el sentit de la fotografia. La fotografia i el titular s'han de presentar enganxats a un paper blanc, com si fos un cartell. Justifiquem la tria i expliquem el nou sentit que ha agafat la imatge.

Conceptes: peu de fotografia, objectivitat de la fotografia i manipulació

Objectiu: descobrir la manipulació entorn a les fotografies

Procediments: observant, seleccionant i modificant, concretament relacionant fotografies amb peus de fotografia de manera aleatòria

Agrupació: en parelles. Després es poden compartir els resultats amb els companys

Temporització: 30 minuts

Material necessari: paper, tisores, cola de barra i diaris

7.- PER PENSAR-HI. Quina relació tens amb la fotografia?

Respon breument les preguntes següents.

- Per què creus que fem fotografies? I abans per què es feien fotografies?

- I per què ens fem autofotos (*selfies*)?

- Creus què és important recopilar, estudiar, conservar i difondre les fotografies d'HCB o altres fotògrafs?

I les fotografies de particulars, cal guardar-les?

- A Andorra hi ha alguna institució que recopili, estudi, conservi el patrimoni fotogràfic?

- Estàs d'acord amb la frase: la fotografia és un document històric que ajuda a conèixer el passat per entendre el present.

Conceptes: la fotografia, document històric, conservació, funcions de la fotografia

Objectiu: reflexionar entorn a la fotografia i els seus usos

Procediments: reflexionant i opinant

Agrupació: en parelles i després es pot compartir amb els companys

Temporització: 20 minuts

Material necessari: paper i bolígraf

Activitats per després de la visita

Presentem diverses activitats per fer després de la visita a l'exposició, per treballar a l'aula o a casa amb l'objectiu d'aprofundir alguns aspectes tractats a l'exposició.

Les activitats relacionades amb l'exposició no han d'acabar necessàriament a la sala del museu i els alumnes poden continuar l'experiència de descoberta i seguir reflexionant sobre Henri Cartier-Bresson i la seva obra.

Les activitats proposades les poden realitzar alumnes de segona ensenyança i batxillerat.

1.- LA FOTOGRAFIA ARA I AQUÍ

Es pot convidar a l'aula un fotògraf actual d'Andorra com el Sr. Jaume Riba, el Sr. Josep Agualeles, el Sr. Josep Maria Ubach... per explicar la seva experiència professional, compartir les dificultats per fer fotografies, establir un debat entorn de la fotografia digital...

2.- CONTEMPORANITZANT HENRI CARTIER-BRESSON

Uniu passat i present i recreu algunes de les fotografies d'HCB, amb un treball en equip; busqueu un escenari similar, alumnes semblants als protagonistes de les imatges d'HCB i intenteu trobar la mateixa posició. Un repte per contemporanitzar Cartier-Bresson.

Les fotografies realitzades es poden penjar en un compte s'Instagram o al Facebook de l'escola.

3.- CONSERVAR I ESTUDIAR LES FOTOGRAFIES DE LA NOSTRA MEMÒRIA COL·LECTIVA

Per completar la visita a l'exposició es pot concertar una visita a la seu de l'Arxiu Nacional d'Andorra, per conèixer el funcionament d'aquesta institució, que entre altres té la missió de conservar el patrimoni fotogràfic d'Andorra.

<http://www.cultura.ad/arxiu-nacional-andorra>

4.- RECORDS DEL PASSAT

Proposem realitzar una sessió de nostàlgia a classe i portar fotografies dels alumnes de quan eren petits; recordar és més fàcil mitjançant les fotografies.

Es poden compartir les imatges i els records amb els companys, per afavorir la cohesió del grup.

També es pot fer un muntatge expositiu a la classe amb algunes fotografies que contribueixi a reflexionar sobre la importància de la fotografia com a eina del record i catalitzador d'emocions del patrimoni familiar.

5.- DOCUMENTAL

Per saber-ne més del fotògraf proposem visualitzar el documental *Henri Cartier-Bresson. Biografia de una mirada*, de l'any 2003 i dirigit per Henri Butter.

El documental narra la trajectòria d'HCB, a partir de les seves paraules en una entrevista realitzada al final de la seva vida.

Vocabulari

Enquadrament: És la porció o fragment de la realitat que el fotògraf selecciona en el moment de fer la fotografia.

Instant decisiu: És el nom que s'utilitza per a l'estil de fotògrafs com Henri Cartier-Bresson, és l'acció de sintetitzar en una fracció de segon el significat d'un esdeveniment i donar-hi una expressió pròpia.

Agència Magnum: És una agència internacional de fotografia, fundada l'any 1947 pels reporters Robert Capa, David Seymour, Henri Cartier-Bresson, George Rodger i Bill Vandivert, a més de Maria Eisner i Rita Vandivert. L'agència Magnum va ser una de les primeres cooperatives en el món de la fotografia.

Surrealisme: Moviment cultural, especialment artístic i literari, del període d'entreguerres. Té com a base el manifest surrealista d'André Breton del 1924 i el seu interès per l'inconscient.

Fotografia: Art i tècnica d'obtenir imatges visibles d'un objecte i fixar-les sobre una capa de material sensible a la llum, inventada a principi del segle XIX. Des del descobriment del daguerreotip el 1839 i fins a la fotografia digital actual, s'han desenvolupat diversos procediments fotogràfics, assolint perfeccionament químic i tècnic.

Per saber-ne més

Web

<http://www.henricartierbresson.org/>
https://ca.wikipedia.org/wiki/Henri_Cartier-Bresson
http://www.magnumphotos.com/C.aspx?VP3=CMS3&VF=MAGO31_10_VForm&ERID=24KL53ZMYN
<http://www.moma.org/interactives/exhibitions/2010/henricartierbresson>
<https://www.youtube.com/watch?v=hyhMqDfmG9o>
<http://exposiciones.fundacionmapfre.org/cartierbresson/es/>
<http://www.henricartier-bresson.com/>
<http://galeriafotocreativa.com/documental-henri-cartier-bresson/>

Llibres

Chéroux, C. *Henri Cartier-Bresson. Le tir photographique*. Découvertes Gallimard
Cartier-Bresson, H. *Fotografiar del natural*. Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 2003
Cartier-Bresson, H. *Ver es un todo*. Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 2014
Chéroux, C. *Henri Cartier-Bresson*. Centre Pompidou, juny del 2014
Beaumont, N. *Historia de la fotografía*. Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 2006

Pel·lícules

1937: *Victoire de la vie*. Documental sobre els hospitals republicans espanyols: Durada: 49 minuts. Blanc i negre.
1938: *L'Espagne Vivra*. Documental sobre la Guerra Civil Espanyola i el període de postguerra. Durada: 43 minuts i 32 segons. Blanc i negre.
1944–1945: *Le Retour*. Documental sobre els presoners de la guerra i els detinguts. Durada: 32 minuts i 37 segons. Blanc i negre.
1969–1970: *Impressions of California*. Durada: 23 minuts i 20 segons. Color.
1969–1970: *Southern Exposures*. Durada: 22 minuts i 25 segons. Color.

I Henri Cartier-Bresson també va treballar com a assistent de direcció de Jean Renoir a *La vie est à nous* i a *Une partie de campagne*, i el 1939 a *La Règle du Jeu*.